

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

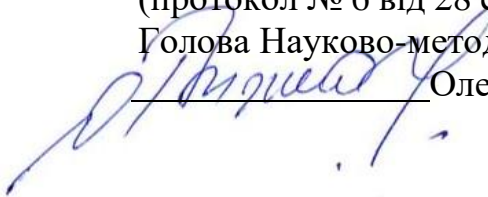
**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)

Голова Науково-методичної ради

Олександр ПИЖОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИРОДНІ ФАКТОРИ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

код дисципліни в каталозі вибіркових навчальних дисциплін: ВД.ФТЕ25

мова навчання: українська

Київ – 2024

Розробник(и):

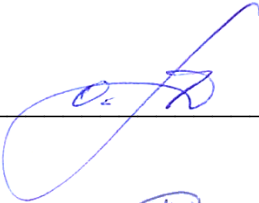
Бойко Анна Сергіївна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри терапії та реабілітації, aboiko@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри від 27.08.2024 р., протокол № 27)

Завідувач кафедри професор О. Б. Лазарева

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування загальних та фахових компетентностей, зокрема, здатності до застосування у професійній діяльності інноваційних засад використання природних факторів у сфері фізичної терапії та ерготерапії, здійснення аналізу управлінсько-організаційних засад функціонування лікарсько-профілактичних та оздоровчих закладів, а також на досягнення передбачених результатів навчання. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: роль і місце курортної медицини в системі реабілітації хворих; класифікація та основні види курортів; кліматотерапія, основні кліматолікувальні фактори акліматизація та метеопатичні реакції; бальнеотерапія; пелоїдотерапія; використання фізіотерапії та дієтотерапії в умовах санаторно-курортних закладів; нетрадиційні методи курортного лікування. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at forming the general and professional competences in particular the ability to apply innovative principles in the professional activity of the use of natural factors in the field of physical therapy and ergotherapy, to analyze the managerial and organizational principles of the functioning of the medical prophylactic and health institutions, as well as to achieve the intended learning results. The volume of discipline is three ECTS credits. The main topics: the role and place of resort medicine in the system of rehabilitation of patients; classification and main types of resorts; climatotherapy, main climatological factors acclimatization and meteoropathic reactions; balneotherapy; peloidtherapy; use of physiotherapy and diet therapy in conditions of sanatorium and resort facilities; unconventional methods of a routine treatment.

The final assessment is based on the results of the current control and credit.

Мета навчальної дисципліни – формування загальних та фахових компетентностей, зокрема, здатності до застосування у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту і маркетингу у сфері використання природних факторів у сфері фізичної терапії та ерготерапії, здійснення аналізу управлінсько-організаційних засад функціонування лікарсько-профілактичних та оздоровчих закладів

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до стандарту першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК1	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК2	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК4	Здатність працювати в команді.
ЗК6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і

	письмово.
ЗК9	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК10	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК1	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
ФК2	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
ФК3	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
ФК4	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
ФК5	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
ФК6	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (додаток 3).
ФК7	Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
ФК8	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.
ФК9	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК10	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.
ФК11	Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
ФК14	Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	0	0	36	0	54	90

Статус навчальної дисципліни - вибіркова

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: «Нормальна анатомія людини»; «Гігієна та основи екології»; «Основи медичних знань»; «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії (вступ до спеціальності)»; «Загальна фізіологія людини»; «Преформовані фізичні чинники».

Програма навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	сем	інд	с.р.	
Тема 1. Роль і місце курортної медицини в системі реабілітації хворих	10	-	4	-	-	6
Тема 2. Види і класифікація курортів	10	-	4	-	-	6
Тема 3. Клімато-терапія та основні клімато-лікувальні фактори	12	-	6	-	-	6
Тема 4. Акліматизація та метеопатичні реакції	12	-	6	-	-	6
Тема 5. Бальнеотерапія	12	-	6	-	-	6
Тема 6. Пелоїдотерапія	10	-	4	-	-	6
Тема 7. Викорис-тання фізіотерапії та дієтотерапії в санаторіях	10	-	4	-	-	6
Тема 8. Нетради-ційні методи	14	-	2	-	-	12

санаторно-курортного лікування						
Усього	90	-	36	-	-	54

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Роль і місце курортної медицини в системі реабілітації хворих

Предмет, мета і завдання дисципліни «Природні чинники у фізичній терапії та ерготерапії», структура дисципліни, санаторно-курортне лікування, показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування.

Тема 2. Класифікація та основні види курортів

Основні типи санаторно-курортних установ та принципи організації в них лікувальної роботи, лікувальні режими, характеристика курортів України

Тема 3. Кліматотерапія, основні кліматолікувальні фактори

Медична кліматологія, основи лікувальної дії кліматолікувальних факторів, види процедур та їх характеристика (аеротерапія, геліотерапія, таласотерапія, спелеотерапія). Фізичні та фізіологічні основи дозування процедур.

Тема 4. Акліматизація та метеопатичні реакції

Кліматотерапія та акліматизація, їх фази. Метеопатичні реакції, їх зв'язок з кліматичними умовами, сезонними та погодними факторами, станом здоров'я, профілактичні заходи при цих патологічних станах.

Тема 5. Бальнеотерапія

Бальнеологія та бальнеотехніка. Основні методи бальнеологічного лікування та їх застосування. Класифікація мінеральних вод, їх вплив на організм. Лікувальні методики зовнішнього та внутрішнього використання мінеральних вод у хворих з різними нозологіями. Показання та протипоказання до лікування мінеральними водами. Бальнеологічні курорти України.

Тема 6. Пелоїдотерапія

Класифікація лікувальних грязей, їх характеристика та вплив на організм, показання та протипоказання до грязелікування, основні лікувальні методики. Характеристика грязелікувальних курортів України.

Тема 7. Використання фізіотерапії та дієтотерапії в умовах санаторно-курортних закладів.

Характеристика основних методів і засобів фізіотерапії, які використовують в умовах санаторно-курортних закладів (методи електролікування, магнітолікування, світлолікування, термолікування). Особливості застосування дієтотерапії в умовах санаторно курортних закладів.

Тема 8. Нетрадиційні методи курортного лікування

Характеристика основних нетрадиційних методів і засобів курортного лікування: енотерапія, псамо-терапія, пантотерапія, апітерапія, стоунтерапія та інші. Механізми їх впливу на організм людини, методики використання, показання та протипоказання до призначення.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Роль і місце курортної медицини в системі реабілітації хворих	1. Предмет, мета, завдання структура дисципліни	2
	2. Протипокази до санаторно-курортного лікування, сан-кур режим	2
Тема 2. Класифікація та основні види курортів	3. Основні типи санаторно-курортних установ та принципи організації їх роботи	2
	4. Характеристика курортів України	2
Тема 3. Кліматотерапія, основні клімато-лікувальні фактори	5. Медична кліматологія, основи лікувальної дії кліматолікувальних факторів	2
	6. Види процедур та їх характеристика (аеротерапія, геліотерапія, таласотерапія, спелеотерапія).	2
	7. Фізичні та фізіологічні основи дозування процедур	2
Тема 4. Акліматизація та метеопатичні реакції	8. Кліматотерапія та акліматизація, їх фази.	2
	9. Метеопатичні реакції, їх зв'язок з кліматичними умовами.	2
	10. Профілактичні заходи при метеопатичних реакціях	2
Тема 5 Бальнеотерапія	11. Основні методи бальнеологічного лікування та їх застосування.	2
	12. Класифікація мінеральних вод, їх вплив на організм.	2
	13. Лікувальні методики зовнішнього та внутрішнього використання мінвод у хворих з різними нозологіями.	2
Тема 6. Пелоїдотерапія	14. Класифікація грязей, характеристика, вплив та організм, покази та протипокази 15. Основні лікувальні методики,	2

	характеристика грязелікувальних курортів України.	2
Тема 7. Використання фізіотерапії та дієтотерапії в умовах санаторно-курортних закладів.	16. Характеристика методів і засобів фізіотерапії, які використовують в умовах санаторно-курортних закладів	2
	17. Особливості застосування дієтотерапії в умовах санаторно-курортних закладів.	2
Тема 8. Нетрадиційні методи курортного лікування	18. Характеристика нетрадиційних методів і засобів курортного лікування: енотерапія, псамотерапія	2
Всього годин:		36

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Роль і місце курортної медицини в системі реабілітації хворих	1. Основні складові курортної медицини	3
	2. Правила направлення хворих на сан-кур лікування	3
Тема 2. Класифікація та основні види курортів	3. Типи санаторно-курортних установ в Україні	3
	4. Характеристика курортів Трускавець та Моршин	3
Тема 3. Кліматотерапія, основні клімато-лікувальні фактори	5. Фізіологічні механізми впливу прородних факторів	2
	6. Аеротерапія та геліотерапія, принципи дозування	2
	7. Спелеотерапія, механізми впливу, курорт Солотвино	2
Тема 4. Акліматизація та метеопатичні реакції	8. Реакліматизація та її особливості	2
	9. Особливості метеопатичних реакцій у хворих із серцево-судинними захворюваннями.	2
	10. Особливості акліматизації у	2

	спортсменів	
Тема 5 Бальнеотерапія	11. Лікувальні ванни та їх вплив на організм	2
	12. Мінеральні води курорту Трускавець, показання до використання	2
	13. Лікувальні методики внутрішнього використання мінеральних вод у хворих з патологією печінки.	2
Тема 6. Пелоїдотерапія	14. Методика використання бішофіта полтавського	3
	15. Грязелікувальні курорти України.	3
Тема 7. Використання фізіотерапії та дієтотерапії в умовах санаторно-курортних закладів.	16. Використання апаратних методик масажу в санаторіях для хворих з порушеннями опорно-рухового апарату	3
	17. Основні лікувальні раціони в санаторіях загальнотерапевтичного профілю	3
Тема 8. Нетрадиційні методи курортного лікування	18. Енотерапія та методики її застосування в умовах санаторно-курортного лікування	6
	19. Особливості використання апітерапії в Карпатському регіоні України	6
Всього годин:		54

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування теоретичних положень застосування природних факторів в курортології для розв'язання конкретних задач у сфері фізичної терапії та ерготерапії, підготовки (самостійно або у складі групи) та організації реалізації у відповідній сфері проектів інноваційного та підприємницького характеру завдяки:

знанням: теоретичних засад основ патології, патофізіології, функціональної анатомії; принципів застосування та впливу засобів та методів фізичної терапії, ерготерапії на здорову та хвору людину в умовах санаторно-курортного лікування; критеріїв відповідності заходів фізичної терапії, ерготерапії актуальному стану здоров'я, функціональним можливостям та потребам пацієнтів, основних протипоказів і застережень щодо проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії;

умінням: оцінити потреби та реабілітаційний потенціал пацієнта/клієнта; трактувати програму та пояснювати її пацієнту/клієнту; безпечно та ефективно виконувати програму фізичної терапії, ерготерапії; виявляти фактичний і потенційний ризик, небезпеку для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця, відповідним чином реагувати на неї; узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій, враховуючи усі заходи безпеки та протипокази щодо кожної дії; запобігати небезпеці/ризикові, мінімалізувати їх під час фізичної терапії, ерготерапії; безпечно використовувати обладнання; надати первинну допомогу при невідкладних станах.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до стандарту першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН2	Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).
ПРН3	Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.
ПРН4	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
ПРН7	Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).
ПРН8	Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
ПРН9	Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.
ПРН10	Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 4).
ПРН12	Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
ПРН13	Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його

	безпеку/захист, комфорт та приватність.
ПРН14	Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
ПРН15	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
ПРН16	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Предмет, мета, завдання структура дисципліни «Природні фактори у фізичній терапії та ерготерапії»	Опитування	4
2. Протипокази до санаторно-курортного лікування, сан-кур. режим	Опитування	4
3. Основні типи санаторно-курортних установ та принципи організації в них лікувальної роботи,	Експрес-контроль.	4
4. Характеристика курортів України	Презентації.	8
5. Медична кліматологія, основи лікувальної дії кліматолікувальних факторів	Реферат.	5
6. Види процедур та їх характеристика (аеротерапія, геліотерапія, таласотерапія, спелеотерапія).	Есе	7
7. Фізичні та фізіологічні основи дозування процедур	Експрес-контроль.	4

8. Кліматотерапія та акліматизація, їх характеристика та фази.	Експрес-контроль.	4
9. Метеопатичні реакції, їх зв'язок з кліматичними умовами.	Експрес-контроль.	4
10. Профілактичні заходи запобігання метеопатичних реакцій	Експрес-контроль.	4
11. Основні методи бальнеологічного лікування та їх застосування.	Опитування.	5
12. Класифікація мінеральних вод, їх вплив на організм	Опитування.	6
13. Лікувальні методики зовнішнього та внутрішнього використання мінеральних вод у хворих з різними нозологіями.	Презентації.	7
14. Класифікація грязей, характеристика, вплив та організм, покази та протипокази	Тестування.	7
15. Основні методики грязелікування, характеристика грязелікувальних курортів України.	Презентації.	7
16. Характеристика методів і засобів фізіотерапії, які використовують в умовах санаторно-курортних закладів	Опитування.	7
17. Особливості застосування дієтотерапії в умовах санаторно-курортних закладів.	Доповідь.	6
18. Характеристика нетрадиційних методів і засобів курортного лікування: енотерапія, псамотерапія	Презентації.	7
Усього		100

Викладач під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення з цієї дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:***Основна література:***

1. Державний кадастр природних лікувальних ресурсів. Здобутки і перспективи : монографія / За ред. К. Д. Бабова, О. М. Нікіпелової, А. В. Мокієнко. Одеса : Фенікс, 2017. 150 с.
2. Лисак Г., Рибак С., Качмар Н., Крєктун Б. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. Посібник. Л.: Студентське братство Львівського національного університету ім. І. Франка, 2017. –128с.
3. Preliminary Report of Croatian Sustainable Tourism Observatory – Focal area: Adriatic Croatia / Ivan Kožić, Sanda Čorak, Zrinka Marušić, Izidora Marković, Ivan Sever / Zagreb, July 2016. 20 p.

Електронні ресурси:

1. Закон України «Про курорти» від 05 жовтня 2000 р. № 2026-III із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 19 січня 2006 року N 3370-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tourlib.net/zakon/concept2.htm>.
2. Про курорти : закон України від 05.10.2000 р. N 2026 – III [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>.
3. Про курорти : закон України від 05.10.2000 р. N 2026 – III [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>.